Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Nr. 85 Oktober 1956

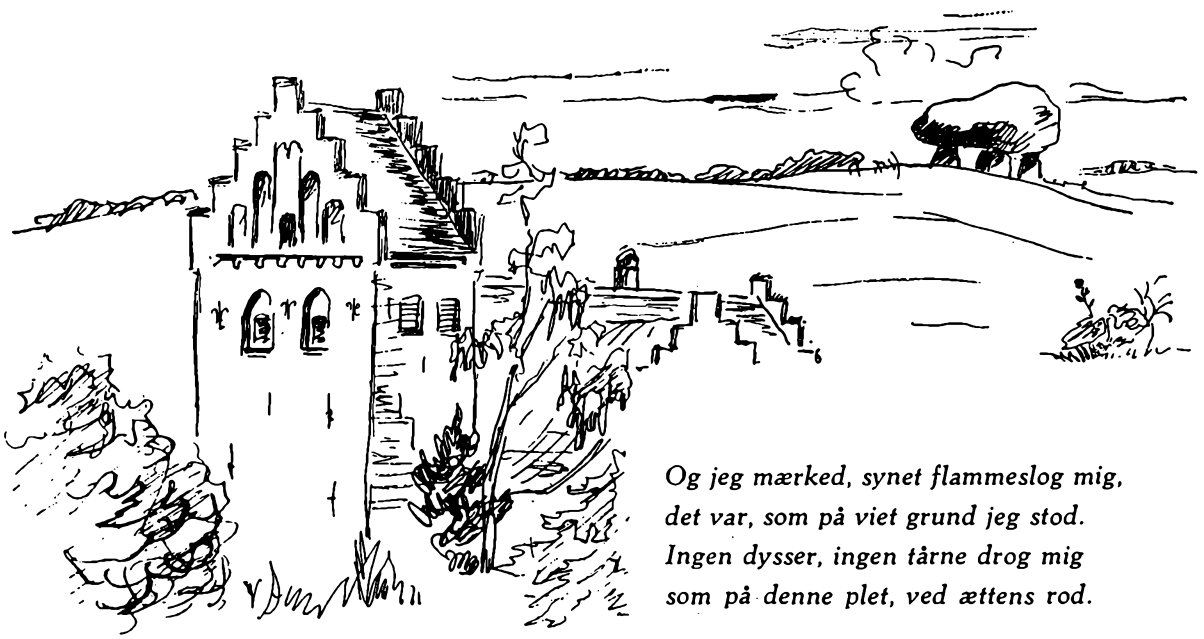

Tårnet og dyssen

Kirketårnets stejle murstenstynge
så jeg dukke op bag agerfald,
hørte klokkerne fortroligt synge,
når det led mod helg i mark og stald.

Og hvor gårdens jord i skøn forening
åbned synet over by og bælt,
så jeg, som en kæmpehånds forstening,
dyssen i en rugmarks bølgefelt.

Og jeg mærked, synet flammeslog mig,
det var, som på viet grund jeg stod.
Ingen dysser, ingen tårne drog mig
som på denne plet, ved ættens rod.

For det var jo her, de hade hjemme,
mor og hendes aner, langt af led.
Tårnets malm og dyssens dybe stemme,
det var røster, som de kendtes ved.

Lad så være, synet svandt i tåge,
under strenge tiders tynge glemt,
dog i sindets løndomsskjulte kroge
lå en streng og dirred mindestemt.

Jeg har lyttet til dens svage stemme,
sagte nynnende, men skøn og ren,
hviskende om slægten der har hjemme
under tårnets mur og dyssens sten.

Olaf Andersen.

SLÆGTSGAARDEN

Udkommer hveranden Maaned.
Redigeret af *Ib Paulsen.*
Carit Etlarsvej 32, Odense. Tlf. 7271.

FORENINGEN
TIL BEVARELSE AF DANSKE SLÆGTSGAARDE

Kontor: Købmagergade 67-69, København K.
Kontortid: Mandag, onsdag og fredag kl. 10—13.
Telefon Byen 9433.
Postgironummer 83.142.
Kontoret modtager Indmeldelse.

Alle Breve til Foreningen sendes til Kontoret, Artikler til Bladet til Redaktøren. Andet samt private Forespørgsler til Formanden. Forespørgsler ang. Undersøgelser af enhver Art bedes rettet til Slægtsgaards-Arkivet.

»SLÆGTSGAARDS-ARKIVET«

Adresse: Slægtsgaardsarkivet, Det kgl. Bibliotek, København K. Tlf. Minerva 111.
Leder: Mag. art. Hans Ellekilde og Arkivar P. K. Hofmansen. P. K. Hofmansen træffes personlig Tirsdag, Onsdag og Fredag Kl. 14-16.

Landsbestyrelsen:

Civilingeniør, Gaardejer H. M. Markersen, R., Rødby (Formand).
Gdr. N. Slemming, Hammelev pr. Grenaa. (Næstformand).
Gdr. Jørgen Petersen, Thorsgaard, Gislinge.
Proprietær Bent Bjergskov, Rosenlund pr. Kølstrup.
Gdr. Einer Petersen, Kikhavn pr. Hundested.
Hofjægermester Cederfeld de Simonsen, Erholm pr. Aarup.
Propr. Chr. Lybye, Haldborg pr. Skive.
Gdr. Ths. B. Thomsen, Ulsted.
Gdr., Sognefoged Grøntved, Mygdal pr. Hjørring.
Gdr. L. M. Jørgensen, Krusegaard pr. Hasle.
Gdr. Chr. Jessen Reinholdt, Oksgaard pr. Hellevad.
Gdr. Chr. R. Christensen, Badstrup, Uggerslev.

Foreningens juridiske Konsulent:

Sagfører, cand. jur. M. Hesselbjerg, Hillerød.

Kontorets Leder:

Kontorleder H. C. Andersen, privat Emdrup Engvej 2, København NV. Tlf. Søborg 6460.

Foreningens Revisor:

Statsaut. Revisor Kr. Foged, København.

Trykkeri:

Andelsbogtrykkeriet i Odense.

Hovedkontor: Vester Voldgade 107
København V.

Til Slægtsgaardsforeningens medlemmer

Alle manuskripter og billeder til optagelse i Slægtsgaardsbladet sendes til bladets redaktør: *Ib Paulsen, Carit Etlarsvej 32, Odense.*

☆

Alle henvendelser om annoncer maa rettes til Slægtsgaardskontoret, *Købmagergade 67-69, København K.*, hvor kontorleder *H. C. Andersen* vil være Dem behjælpelig.

Husk altid tydelig afsenderadresse!

Creditkassen for Landejendomme i Østifterne
(Landcreditkassen)
Anker Heegaardsgade 4 . København

Laan mod 1. Pr. i Landbrug, Skov- og Havebrug samt Grundforbedringslaan
Kasseobligationer kan noteres paa Navn og kan indskrives

SLÆGTSGAARDEN

Medlemsblad for Foreningen til Bevarelse af danske Slægtsgaarde

Nr. 85 Oktober 1956

Slægtsgaardsarkivets arbejde i 1955

— og et tilbageblik over 15 års virke.

VED SLÆGTSGAARDSFORENINGENS ÅRSMØDER, hvor der bl. a. også aflægges beretning om Slægtsgaardsarkivets virksomhed, giver formanden for arkivudvalget en oversigt over de opgaver, der hører under foreningens kulturelle arbejdsområde og som overvejende drejer sig om at udforske, indsamle og opbevare gårdenes og slægternes historie.

I disse beretninger om arkivets arbejde, opgaver og samlinger gives hvert år et kort uddrag af arkivar Hofmansens årsoversigter med statistiske oplysninger om Slægtsgaardsarkivets virksomhed.

I år er det 15 år siden Slægtsgaardsarkivet blev oprettet, og i den anledning har arkivar Hofmansen udarbejdet en noget udførligere redegørelse end sædvanlig om arbejdet og nogle af opgavernes omfang i de 10 år, han har været arkivets daglige leder, og tillige er de statistiske oplysninger, der foreligger fra årene 1941—45, medtaget, således at oversigten omfatter de 15 år arkivet har bestået.

Fra 1. januar 1946 har Slægtsgaardsarkivet haft lokaler i Det kgl. Biblioteks bygning hos Dansk Folkemindesamling, hvor arkivaren har kontor, og hvor de slægtsgårdshistoriske samlinger er opbevaret.

Alle arkivets ejendele er ordnet efter det topografiske nummereringssystem, der anvendes i stednavneudvalget, Dansk Folkemindesamling og i Nationalmuseets egnsregistrering.

I Slægtsgaardsarkivet opbevares genparter af alle de undersøgelser, der foretages, og i sognekapslerne samles talrige avisudklip vedrørende danske gårde og slægter, og der samles billeder af slægtsgårde og andre gårde med historisk tilknytning. Endvidere opbevares der samlinger af gamle dokumenter, der er skænket arkivet eller overladt dette til henlæggelse. Der opbevares familiearkiver med broget indhold af breve, dagbøger, optegnelser, billeder m. m. — Der er også trykte stamtavler og litteratur af topografisk art i arkivets samlinger. — Alle disse arkivalier vil i fremtiden blive af stor betydning som kildeskrifter.

Arbejdet med at forske, afskrive og samle slægts- og gårdhistorie ved undersøgelser i mangeartede kildeskrifter på rigsarkivet, matrikelsarkivet, landsarkiverne, biblioteker, dommerkontorer og mange andre steder gennemføres ved gode interesserede medarbejderes hjælp.

Af efterfølgende oversigt af arkivar Hofmansen fremgår det, hvilke personer og institutioner der har ydet Slægtsgaardsarkivet assistance i årene fra 1946 til 1956.

H. Balle.

Statistik og oplysninger fra Slægtsgaardsarkivet

Der er i tiden 1. jan. 1955—31. dec. 1955 udsendt 130 stk. folketællingsundersøgelser, hvorved Slægtsgaardsarkivet fra dets oprettelse 1941 til udgangen af 1955 er nået frem til, at alle Slægtsgaardsforeningens medlemmer, der har indsendt det obligatoriske skema til oplysninger om slægtsgården og dens beboere nærmest nutiden i tilbørlig udfyldt stand, på Slægtsgaardsforeningens bekostning har modtaget den dem lovede folketællingsundersøgelse.

NB. Da der ikke foreligger nogen fortegnelse over udsendte folketællingsundersøgelser i hr. redaktør Chr. Damms tid som leder af Slægtsgaardsarkivet, kan antallet af disse kun angives skønsmæssigt og må anslås til ca. 450 stk.

I hr. genealog Wilh. v. Antoniewitz' tid som leder af Slægtsgaardsarkivet blev der udsendt 553 stk. folketællingsundersøgelser.

I tiden fra 1. jan. 1946 til 31. dec. 1955 er der udsendt 3232 stk. folketællingsundersøgelser.

Tilsammen er der i tiden fra Slægtsgaardsarkivets oprettelse 1941 til 31. dec. 1955 udsendt ca. 4235 stk. folketællingsundersøgelser.

5. juli 1941—31. oktbr. 1944 (Damms tid): ca. 450 stk.; 1. novbr. 1944—31. dec. 1945 (v. Antoniewitz' tid): 553 stk.; 1. jan. 1946—31. dec. 1955: 3232 stk., fordelt således: 1946: 285 stk., 1947: 328 stk., 1948: 268 stk., 1949: 338 stk., 1950: 477 stk., 1951: 448 stk., 1952: 407 stk., 1953: 254 stk., 1954: 297 stk.,, 1955: 130 stk.)

Udgifterne ved folketællingsundersøgelserne og deres forsendelse i 1955:

Udskrivning, afskrivning, papir og kuverter af og til 130 stk. folketællingsundersøgelser 598.40 kr. Frimærker til 130 breve 39 kr. 130 stk. udsendte folketællingsundersøgelser har kostet ialt 637.40 kr. Gennemsnitlig pr. stk. 4.90 kr.

Til sammenligning: 1946: 285 stk. — NB. Da disse forelå udskrevet, men ikke afskrevet og udsendt 1. jan. 1946, kan der på grund af manglende regnskaber ikke gives oplysninger om betaling etc.

1947: 328 stk. til ialt 1498.35 kr. Gns. pr. stk.: ca. 4.65 kr.
1948: 268 stk. til ialt 1145.03 kr. Gns. pr. stk.: ca. 4.35 kr.
1949: 338 stk. til ialt 1381.10 kr. Gns. pr. stk.: ca. 4.17 kr.
1950: 477 stk. til ialt 2236.60 kr. Gns. pr. stk.: ca. 4.69 kr.
1951: 448 stk. til ialt 2096.40 kr. Gns. pr. stk.: ca. 4.68 kr.
1952: 407 stk. til ialt 1945.30 kr. Gns. pr. stk.: ca. 4.78 kr.
1953: 254 stk. til ialt 1211.40 kr. Gns. pr. stk.: ca. 4.77 kr.
1954: 297 stk. til ialt 1268.30 kr. Gns. pr. stk.: ca. 4.70 kr.
1955: 130 stk. til ialt 637.40 kr. Gns. pr. stk.: ca. 4.90 kr.

NB. Der er således i årene 1947—1955 ialt udsendt 2947 stk. folketællingsundersøgelser til en samlet betaling på 13.419.88 kr.; gennemsnitlig pr. stk.: ca. 4.63 kr.

Når arbejdet med udskrivning og afskrivning af de 3232 stk. folketællingsundersøgelser i tiden 1. jan. 1946—31. dec. 1955 har kunnet gennemføres, skylder Slægtsgaardsarkivet en stor tak til de herrer Leif Svendsen, Erik Varming, Frede Truelsen, Mogens Andersen, C. Ørum, Johan Ditlevsen, Mogens Thaulow Christensen, Harry Jessen Faulov og Albert Larsen for god og påskønnelsesværdig indsats.

STORE UNDERSØGELSER m. m.

Med hensyn til de fra Slægtsgaardsarkivet udsendte større arbejder (undersøgelser, forarbejder til diplompåskrifter, afskrifter m. m.) kan oplyses, at der i 1955 er udsendt 27 stk. til en samlet betaling af 2900.90 kr.

Til sammenligning:

1946: 14 stk. til en samlet betaling af 770.00 kr.
1947: 21 stk. til en samlet betaling af 1575.65 kr.
1948: 29 stk. til en samlet betaling af 2548.90 kr.
1949: 34 stk. til en samlet betaling af 2803.60 kr.
1950: 40 stk. til en samlet betaling af 3695.45 kr.
1951: 39 stk. til en samlet betaling af 3514.35 kr.
1952: 38 stk. til en samlet betaling af 4104.10 kr.
1953: 40 stk. til en samlet betaling af 3810.55 kr.
1954: 28 stk. til en samlet betaling af 4478.10 kr.
1955: 27 stk. til en samlet betaling af 2900.90 kr.

Der er således i årene 1946—1955 ialt udført og udsendt 310 stk. større undersøgelser etc. til en samlet betaling af 30.201.60 kr.; gennemsnitlig pr. stk.: ca. 97.42 kr.

Når arbejdet med udførelse og udsendelse af de 310 stk. større undersøgelser etc. i tiden 1. jan. 1946—31. dec. 1955 har kunnet gennemføres, skylder Slægtsgaardsarkivet en stor tak til følgende: Hr. A. M. Hemmingsen, hr. Svend Troelsen, hr. Frede Truelsen, hr. Jens Frost, hr. P. Rønn Christensen, hr. Johan Skalberg, hr. Leif Svendsen, hr. Albert Larsen, hr. E. Hauberg Lund, fru Eva Drachmann, hr. Jeppe Juhl, hr. J. Jørgensen, hr. Bang Mikkelsen, hr. Ingvard Thomsen, hr. Frode Gribsvad, hr. Henry Svensson, hr. Autzen Jørgensen, Tutein & Koch, forskellige dommerkontorer, hr. H. C. V. Flintholm, det kgl. biblioteks fotografiske atelier og matrikulsarkivet for god og påskønnelsesværdig hjælp og indsats.

NB. Pr. 31. dec. 1955 var der 15 stk. store undersøgelser i gang. Deraf var der for de 3 stk. stillet et beløb på ialt 450 kr. til rådighed, medens de resterende 12 stk. var bestilt uden nærmere angivelse af beløb.

Pr. 31. dec. 1955 var der 13 stk. store undersøgelser, der skulle i gang. Deraf var der for de 8 stk. stillet et beløb på ialt 1175 kr. til rådighed, medens der for de resterende 5 stk. ikke var stillet noget bestemt beløb til disposition.

DIPLOMER

Der er i 1955 udført 3 stk. diplompåskrifter til en samlet betaling af 275 kr.

Til sammenligning:

1951: 2 stk., 1952: 10 stk., 1953: 14 stk., 1954: 4 stk.

NB. Pr. 31. dec. 1955 var der 4 stk. bestillinger på diplompåskrifter.

BREVE

Indgåede breve i 1955	205 stk.
Udgåede breve i 1955 med individuelt indhold	211 stk.
Udgåede breve i 1955 m. folketællingsunders.	130 stk.
Udgåede breve ialt i 1955	341 stk.

Til sammenligning:

	Indkomne breve	Udgåede breve med individuelt indhold	Udgåede breve m. folketællingsundersøgelser	Udgåede breve ialt
1946:	130 stk.	133 stk.	285 stk.	418 stk.
1947:	162 stk.	257 stk.	328 stk.	585 stk.
1948:	159 stk.	253 stk.	268 stk.	521 stk.
1949:	203 stk.	245 stk.	338 stk.	583 stk.
1950:	165 stk.	215 stk.	477 stk.	692 stk.
1951:	202 stk.	278 stk.	448 stk.	726 stk.
1952:	219 stk.	284 stk.	407 stk.	691 stk.
1953:	214 stk.	321 stk.	254 stk.	575 stk.
1954:	133 stk.	228 stk.	297 stk.	525 stk.
1955:	205 stk.	211 stk.	130 stk.	341 stk.

NB. Der er således i årene 1946—1955 ialt indkommet 1792 stk. breve og udsendt ialt 5657 stk. breve, hvoraf 2425 stk. var med individuelt indhold, medens de resterende 3232 stk. var med folketællingsundersøgelser.

FORDSON MAJOR DIESEL

Bag den kendsgerning, at de fleste af Danmarks erfarne landmænd vælger FORDSON MAJOR DIESEL, ligger beviset for, at det er den traktor, der yder mest for pengene.

Med sine 6 fremadgående gear giver den en fornuftig arbejdsøkonomi, og dens driftsikkerhed berømmes af alle. — Til FORDSON MAJOR DIESEL fremstilles et væld af gode danske redskaber, hvilket giver den en utrolig alsidighed.

Følg det gode eksempel og opnå de samme fordele i Deres bedrift. Ring til os og aftal demonstration uden forbindende.

Danmarks mest solgte dieseltraktor

Autoriseret Fordson Traktor Forhandler

I/S E. BONDO & CO.

KONGENSGADE 67 . ODENSE . TELEFON 1864 . 6 LINIER

GÆSTER I SLÆGTSGAARDS-ARKIVET

Gæster på Slægtsgaardsarkivet i 1955 84 stk.
(1949: 89 stk., 1950: 81 stk., 1951: 91 stk., 1952: 89 stk., 1953: 84 stk., 1954: 79 stk.)

FORØGELSER AF SLÆGTSGAARDSARKIVETS SAMLINGER M. M. I 1955

Foruden en del dokumenter, optegnelser og billeder, der som gave er tilgået Slægtsgaardsarkivets samlinger i 1955, har arkivet modtaget ca. 105 avisudklip vedrørende danske gårade, samt erhvervet afskrift af pens. stationsforstander Mogensens slægtsoptegnelser fra Hornbæk, 1 eksemplar af B. M. Koefoeds »Skovballegaards-Familien« m. m.

Grundet på bestræbelserne for så hurtigt som muligt at få udskrevet og udsendt den lille folketællingsundersøgelse til alle de af Slægtsgaardsforeningens medlemmer, der havde indsendt det obligatoriske skema til oplysninger om slægtsgården og dens beboere nærmest nutiden i tilbørlig udfyldt stand, har Slægtsgaardsarkivet i de forløbne 10 år anvendt så meget som muligt af det fra Slægtsgaardsforeningen indkomne tilskud til dette formål, så ordningen og registreringen af det i årenes løb til arkivet indkomne materiale i nogen grad er kommet i anden række. I sidste halvdel af 1955 har arkivet optaget et arbejde med en gennemordning og gennemregistrering af dets samlinger.

★

På foranledning af Slægtsgaardsarkivet har pens. politikommissær Albert Larsen, Stradellasvej 6, København SV, i 1955 gratis foretaget en fuldstændig registrering på ca. 3033 alfabetisk ordnede stednavnekort af det i Rigsarkivet beroende materiale fra de slesvigske folketællinger 1835, 1840, 1845, 1855 og 1860, hvorved et i arkivkredse ofte følt savn er blevet afhjulpet. Foruden et eksemplar til Slægtsgaardsarkivet har hr. Albert Larsen også betænkt Rigsarkivet med sit kartotek. Rigsarkivet modtog den storstilede gave, der såvel for arkivets gæster som for dets personale vil spare megen tid, med en stor tak. Til Slægtsgaardsarkivets dybfølte tak til dets tro medarbejder for gaven føjedes 200 kr. af arkivets kassebeholdning.

P. K. Hofmansen, arkivar.

OM ANNONCER

TÆNKER DE NOGENSINDE PÅ, hvilket stort arbejde der ligger forud for udsendelsen af sådan et lille medlemsblad som dette? Med de priser, vi er kommet op på for papir, trykning og udsendelse igennem postvæsenet, er det også et dyrt foretagende. Kunne De nu ikke tænke Dem at hjælpe os lidt med at støtte økonomien for bladet. Se nu på den flotte helsides annonce for FORDSON traktorer her i dette nummer. Den har et medlem skaffet ved køb af en traktor.

Kunne De nu ikke gøre noget lignende? De køber jo også maskiner engang imellem.

Skriv til Slægtsgaardsforeningens nye kontorleder, *H. C. Andersen*, Slægtsgaardskontoret, Købmagergade 67—69, København K, tlf. Byen 9433, og få annoncepriserne.

Med venlig hilsen *Bladudvalget.*

To gode venner.

BOE-SLÆGTEN *og dens bauta*

Ved Bogaarden på Helnæs, Fyn, står en slægtsmindesten, hvorom her berettes.

SLÆGTSNAVNET BOE, som bæres af mange i den vidt forgrenede boeslægt, der er udgået fra Bogaarden på Helnæs, har været kendt i over 400 år.

Helnæs er en smukt beliggende pæreformet halvø i Lillebælt syd for Assens, som ved en lang, smal vej »Langør« (pærens stilk) er landfast med Fyn.

Stendysser og runesten vidner om, at Helnæs har været beboet i Oldtiden og Vikingetiden. — Historien beretter om, at Harald Blaatand blev såret under et ophold på Helnæs, hvilket havde til følge, at han under sin fortsatte rejse døde på Rygen. Han blev begravet i Roskilde.

Den første gamle Bogaard blev bygget i 1546. Jorden var nyryddet skovjord foran på Helnæs.

Det var slotsfogden på Hagenskov, Peder Hanssen (Bomand), som oprettede Bogaarden. Han traf aftale med lensmanden på Hagenskov om at fratræde som slotsfoged, da han foretrak at få den nyryddede skovjord på Helnæs i fæste og samtidig blive ansat som skovfoged på Helnæs.

Trinitatis søndag den 20. juni 1546 opsøgte slotsfoged Peder Hanssen (Bomand) Kong Frederik d. III på Koldinghus, hvor han overrakte kongen et brev fra lensmanden på Hagenskov. Han fik kongens skriftlige bekræftelse på fæstemålet. Fæstebrevet, som endnu findes i kronens gamle registrant, blev samme dag skrevet med kansler Johan Friis' egen hånd, og ordlyden indeholdt tillige Peder Hanssens udnævnelse til skovfoged over Helnæs.

Efterkommere efter Peder Hanssen (Bomand) stiftede den 8. maj 1950 Boesamfundet, som afholder en slægtssammenkomst hvert tredie år. Ved disse slægtsstævner møder nære og fjerne slægtninge fra mange egne af Danmark på Helnæs og genopfrisker slægtens liv og virke i fortiden og nutiden.

I 1953 rejse Boesamfundet en mindesten for slægtens oprindelige hjemsted på en smuk plads med et lille anlæg ved Helnæsvejen tæt ved Bogaardens have.

Denne mindesten, som vejer 8—9 tons og har en anselig størrelse, er i Danmarks istid ført med

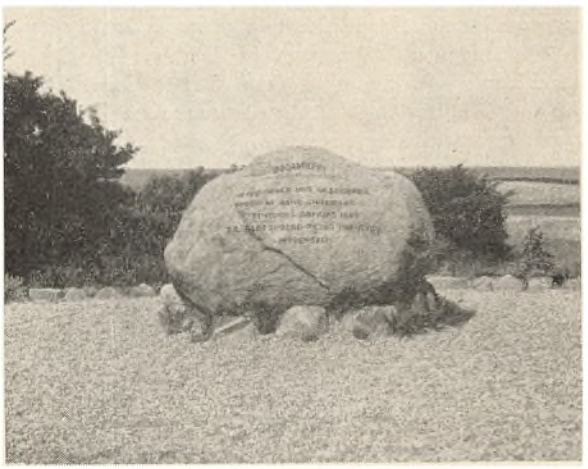

isen fra Norges grundfjæld til Lillebælt, hvor den har ligget ude i vandet i nogle tusind år. I isvinteren 1947, da der var store isskruninger ved kysten under klinten ved Bogaardens mark, skubbede de hushøje og dybtgående tunge ismasser stenen op på strandbredden, hvorfra den kunne transporteres til dens nuværende plads.

H. Balle.

Tale ved slægtsfesten.

Ved Boesamfundets slægtsstævne på Helnæs den 8. juli 1956, hvor nogle af Slægtsgaardsforeningens medlemmer deltog, samledes de mange deltagere en stund om eftermiddagen ved mindestenen, og i Bogaardens have holdt lærer L. Boe, Dømmestrup, følgende tankevækkende tale:

BOMÆND OG BOKVINDER! I en forrygende storm af nordvest med kulde og fejende byger over Bobankerne afsløredes 1953 Boslægtens mindesten på den plads, som Bogaardens nuværende ejer velvilligt havde overladt Bosamfundet til dette formål.

— I dag er det 3 år og 3 dage siden, dette skete. Nu er vi atter — et udpluk af vor store slægt — samlet på denne for os så minderige

(Fortsættes side 10).

Lod kirkeklokkerne ringe ved retfærdighedens død –

Om en fynsk bonde, som kæmpede for sin gård, og hvis far skoede sin hest med sølvsko —

MELLEM SKALBJERG og Orte på Fyn ligger slægtsgården Pejrupgård, der tilhører proprietær *G. Rasmussen*, og som har en temmelig dramatisk slægtshistorie bag sig. — En af Rasmussens forfædre, som var bosat i Årup, blev tvunget ud i alvorlig konflikt med etatsråd Simonsen på Erholm, farfader til vor bladudvalgsformand, hofjægermester Cederfeld de Simonsen. Historien er så rig på dramatiske indfald og spænding, at den her kort skal genkaldes i forbindelse med et høstbesøg hos proprietær G. Rasmussen.

Pejrupgård blev i 1750 købt af den dygtige bonde Jørgen Pedersen, som virkningsfuldt havde støttet sin far og andre bønder i Årup i en proces mod etatsråd H. Simonsen på Erholm. Sagen strakte sig over 19 år og omfattede flere højesteretsdomme og genoptagelser.

Sagnet fortæller, at etatsråden ville udvide Erholms tilliggende, og af kongen fik lov til at tage tre fjerdedele af jorden fra nogle gårde i Årup. En af disse tilhørte bonden Peder Jørgensen og havde været i slægtens eje fra kong Hans' tid. Denne Peder Jørgensen var en stenrig og meget dygtig mand, som truede etatsråden med sagsanlæg og hævdede, at han var rig nok til at gennemføre sagen såvel som til at dække den fjerdingvej, der var mellem hans gård og godset, med sølvdalere. Simonsen på Erholm havde imidlertid heller ikke brækket næsen på veksler og svarede — stadig ifølge sagnet — at det kunne han også, hvortil Peder Jørgensen replicerede, at han kunne stille dalerne på højkant, og dog skulle der ikke blive en tøddel af vejen at se. Men i stedet for lod han af nogle dalere smede en sølvsko til sin hest, heftede den løst på hoven og red til Erholm og spurgte etatsråden, om han skulle have bud med til Odense. Det skulle Simonsen ikke. Som beregnet tabte hesten sølvskoen på Erholm, og etatsråden lod den samle op og gemte den ud fra den betragtning, at den var for kostbar til en bonde, og det var netop, hvad Peder Jørgensen havde håbet, godsejeren ville gøre. Nu stævnede han ham for ulovlig omgang med hittegods, og manden på Erholm måtte bide i det sure æble og lade bonden vælge den gård, han ville, som erstatning for den mistede. Han valgte Pejrupgård.

DETTE SAGN FORTÆLLES i F. Hjorts skildring af slægtens historie, men retsprotokollerne viser noget andet, som i højere grad bærer sandsynlighedens præg. Den 19 år lange retssag endte med, at godsejeren måtte betale 2000 rigsdalere til Peder Jørgensen og hans søn Jørgen Pedersen, som derefter købte Pejrupgård. Denne Jørgen Pedersen havde under sagen været forfulgt af godsejeren med lang militærtjeneste og havde

Proprietær G. Rasmussen med sin yngste søn.

også gentagne gange måttet rejse til København for at få sagen til at skride. På en af disse rejser betalte han, der åbenbart har haft både humør og opfindsomhed i behold, samtlige københavnske kirker en sum for at få klokkerne til at ringe, fordi retfærdigheden var død i Danmark og nu blev båret til graven. Ved en anden lejlighed lod herremanden Jørgen Pedersen udråbe som rømningsmand ved et kirkestævne i Skydebjerg, men netop som proklamationen var oplæst, stod »rømningsmanden« frem og erklærede, at postulatet ikke havde noget på sig. »Her er jeg«, sagde han, og det kunne ingen bestride.

I den kommission, som førte den 19 år lange proces til afslutning og bragte Pejrupgård i slægtens eje som erstatning for gården i Årup, sad »landsdommeren i »Fyen«, etatsråd Hans Bille, og kammerråd, amtsforval-

ter over Odense, Dalum, Sct. Knuds og Rugårds amter Jens Baar. Bille blev i øvrigt Jørgen Pedersen en god ven, som stort anerkendte hans dygtighed som landmand og var medvirkende til, at Pedersen fik tildelt General-Landvæsen-Kommissionens guldmedalje, som proprietær Rasmussen på Pejrupgård opbevarer. Medaljen bærer Christian den Syvendes billede med laurbærblade om hovedet, og på den anden side læser man ordene: »Fryder og Ærer: Selveier Jørgen Pedersen paa Pejrupgaard i Fyen 1771«. Året efter fik Pedersen endvidere Det kgl. Landhusholdningsselskabs sølvmedalje, men denne er forsvundet.

PROPRIETÆR G. RASMUSSEN oplyser, at husets ældste møbel, en gammel kiste, bærer årstallet 1641.

Allerede ved den første ejer Jørgen Pedersens død i 1786 blev ejendommen delt i to, som var testamenteret to af den ugiftes søsterdattersønner. Den ene fik Pejrupgård, den anden Pejruplund, som blev udskilt, hver af dem stor nok til 15 heste, hvilket var anseligt. Selv overtog proprietær Rasmussen Pejrupgård i 1930, efter at hans fader havde arvet den i 1913, og selv har proprietæren tre sønner og to døtre, så slægtsfølgen er sikret. »Men,« siger Rasmussen med et lille smil, »det bliver jo svært at skaffe gårde til de øvrige børn med de priser, der er på ejendomme nu. Det kan blive svært nok for den ene dreng at overtage Pejrupgård, hvis ejendomsskyld hidtil har været sat til 215.000, men nu formentlig stiger til omkring de 300.000, hvortil kommer løsøre og besætning, som han jo også skal svare for til sine søskende til sin tid. Hertil kommer, at af de knap 200 tdr. land er kun 160 under dyrkning. Resten består af skov og mose og eng, lave områder, som en del af agerjorden også er det. Jorden er temmelig uensartet. Med tørre forår, som i år, er høsten meget stor — fylder i hvert fald godt — på de lave jorder, som længe bevarer fugtigheden. I våde somre kan til gengæld høsten her drille overordentligt«.

Men der er forskel på høsten nu og i bare lidt ældre tid. Nær gården bor en gammel mand, som har været med til at høste Pejrupgårds høst med le. Dengang var de 16 høstkarle med hver sin opbinderske, som tog sig af hele avlen. Hver mand kunne slå trekvart tønde land pr. dag, fra duggen gik af kornet til duggen faldt igen. Nu er man ikke mere så bange for dug, når kornet i øvrigt er godt tørt, og begynder uden skrupler tidligt og får ved moderne maskiners hjælp også langt hurtigere avlen af roden. En moderne selvbinder til 7000 kr. høster de 80 tdr. land korn på 5—6 dage mod de 32 høstfolks halve snes dage. Tidsmæssigt virker forskellen ikke chokerende, men i dag ville en høstkarl på dagleje koste 30 kr., det ville blive 900 kr. om dagen og 9000 kr. på en halv snes dage, og selv om en selvbinder skal trækkes af en traktor, som skal have benzin, og der kommer udgifter til to mand og bindegarn, kan maskinalderen meget vel betale sig. Proprietær Rasmussen siger det på denne måde:

— Det kunne simpelthen ikke svare sig at høste med

Pejrupgård set fra haven.

så mange mennesker, så lidt som det i dag betaler sig at pløje med 5—6 hestespand. Det arbejde overlader man en maskinstation med traktorplov, der koster 25 kr. pr. td. land og pløjer 4—5 tdr. om dagen.

Til spørgsmålet om en moderne landmand på en stor gammel gård også nu og da går til arbejde med en tanke på slægten, lyder svaret:

— Så jordbunden er man da, at man tænker på dem, som var her før.

— Ingen familiespøgelser?

— Har i hvert fald ikke truffet nogen endnu . . .

Ib Paulsen.

Sydsjællands Landbrugsskole

LUNDBY . TLF. 103

5, 6 og 9 Mdrs. Kursus for Landmænd - Forberedelseskursus til Landbohøjskolen - Kontrolkursus - Begynder 3. November - Understøttelse kan søges.

Robert Christensen

BOE-SLÆGTEN

Fortsat fra side 7.

plads. I dag smiler solen elskværdigt til os, og den danske sommers høje, blå himmel hvælver sig over et af Danmarks smukkeste landskaber, Helnæs, Bobakkerne, der hæver sig kuplet over et dybblåt roligt Lillebælt.

3 år —. En kort tid siger nogle — en lang tid mener andre! Hvem har ret? Vi vil prøve at tænke over, hvad der kan være sket i den korte tid! — Stenens plads ved alfarvej gør, at et stort antal biler daglig farer forbi. — Enkelte personer fanger et glimt af den, henkaster en bemærkning om den, men kører videre. Deres tur gjaldt en bedre frokost — en frisk badestrand — eller et privat besøg. Det var derfor de kørte ud, og der blev ikke plads til mere. Al ære og respekt for sådanne udflugter, de kan også have og har sikkert deres værdi. Men min tanke føres ofte — ved at se sådanne — hen til den gamle anekdote om den hvide forsker, der fulgt af sine tro sorte bærere hurtigt trænger gennem Afrikas tropiske regnskov. Han vil en dag forcere tempoet, men negrene nægter at følge. På spørgsmålet om årsagen får han til svar, at de må vente på deres sjæle, der ikke kan være med! — Mon vor moderne tids mennesker ikke engang imellem havde gavn af at vente lidt for at få sjælen med?

Nogle biler stopper, da føreren ser den store sten, læser gennem den åbne bilrude indskriften, ser til hinanden og siger: Åh, ikke andet og kører videre. — Mellem de mange findes også nogle få, der vil mene: Hvor interessant at kende sin slægts liv og færd gennem hundreder af år. — Men mangen ærlig begynder giver op allerede i starten over for de tårnhøje vanskeligheder, der skal overvindes for at komme blot et stykke frem ad disse baner. — Inspirationen findes i den kærlighed, der binder èn fast til det sted, hvor slægten engang levede sin hverdag i fest og glæde, i sorg og nød.

Den kan f. eks. hentes hos de store skikkelser, der kan forme vort modersmål i sådanne ord og rytmer, så det går dybt i ens sind.

Aakjær siger f. eks. i en af sine kendteste sange:

Hvad var vel i verden vort fattige liv
med al dets fortærende tant,
om ikke en plet med en dal og lidt siv
mit hjerte i skælvinger bandt. —

Det kender vi, som er samlet her, vel lidt til alle. Selv den stærke kan vel i visse øjeblikke blive svag: så øjnene dugger, og læberne be'r, — når længslen efter hjem og slægt rykker i ham eller hende med sine forunderlige stærke kræfter. Men det stærkeste udtryk for disse tanker kommer sikkert hos de mennesker, der forlod far, mor og fædreland og blev derude. — Starten til denne stens rejsning var 500 kr., sendt fra en Boer i Amerika med den korte bemærkning: Se så at få den sten rejst. — For ham var det en hjertesag, selv om han sikkert aldrig får den at se.

Men lad os vende tanken mod dem, der siger, at der er gået lang tid. Aakjær siger i historiens sang:

Din egen dag er kort, men slægtens lang,
læg ydmygt øret til dens rod forneden,
årtusind toner frem i gråd og sang,
mens toppen suser imod evigheden.

JA, TIDEN FRA DENNE STEN blev skabt i Norges grundfjeld er unægtelig lang — længere end menneskelig tanke er i stand til at fatte — — — havde den mæle, kunne den fortælle ting, der ville forbavse slægten, der lever i dag: Om Norges granit, — om Danmarks istid, — om rejsen på isen til disse kyster, — om bomænd og bakker, — om sol, vind og lærkesang over bølgende korn gennem svundne sekler — om susende snestorm og faretruende færd i vinternatten over Langørs ensomme egn. Men den kunne også fortælle om sorg og glæde — om ufred og forfald i den gamle bogårds lave stuer. — Ja, om ufredstider og hæres rasen over disse egne under Grevens Fejde, — men også om stilhed og kærlighed bag den hældende busk — og måske mest om ungdommens higen og længsel efter livet under! — Skal Boeslægtens børn i dag forstå noget af denne tale, må vi som Aakjær ydmygt lægge øret til slægtens rod forneden, da vil vi fornemme, hvor årtusinder toner frem i gråd og sang, men samtidig erfare, at toppen, — vi — den slægt, der lever, må som tolderen i templet berede vejen frem mod evigheden ved ydmygt at bede: Gud vær mig synder nådig. — — —

Nu står Bostenen her, og havde den mæle, tror jeg, at den ville mane os til sammenhold — minde os om det gamle ord, at gennem sammenhold bliver det små stort, men tvedragt opløser det store. Den ville bede os alle give hver et lille bidrag til, at ordet fred atter må finde grobund i menneskers sind. Den lille fortælling om det bedste maleri, der illustrerede ordet fred, er vel kendt af nogle. Den fortæller, at prisen blev vundet af den kunstner, der så motivet i en voldsom fos, der brølede ned over klippevæggen, men i en fordybning i klippevæggen bag fossen rugede en lille fugl trygt på sin rede, uforstyrret af naturens larm.

Mon det ikke er en opgave for mennesker, også for Boeslægtens medlemmer i dag, at tage det på samme måde som fuglen, hver på sin rolige eller larmende plads! Sker det, tror jeg, at vi

bringer vort lille bidrag til fred på jorden, og så ved jeg, at også denne lille plads med mindestenen som midtpunkt vil blive en fredfyldt plet. For den, der har sindet åbent derfor, gælder vel endnu Ingemanns ord:

Slut fred, o hjerte, med hver sjæl,
som her dig ej forstår,
se over by og dal i kvæld,
nu fredens engel går.

OGSÅ I DAG skal der fra denne plads lyde en tak til hr. gdjr. Runge — Bogaardens nuværende ejer — fordi han så velvilligt overlod denne skønne plads til mindestenen her på Boeslægtens fødested.

Og så må jeg slutte. Jeg tillader mig endnu engang at bruge Aakjær, endda i lidt ændret form:

Her skal du stå i tusinde år,
tale til slægter, der svinder og kommer,
hilse goddag til den gryende vår,
sukke farvel til den svindende sommer.

Og føjer mine egne ord til:

Lang tid på rejse blev her dog dit sæde,
Boeslægtens hjerte vi gav dig som arv,
giv den tilfældige vandrer lidt glæde,
men samfundets medlemmer styrke og marv.

Som et vartegn skal du stå for de slægter:

der var —
der er —
og der kommer. — —

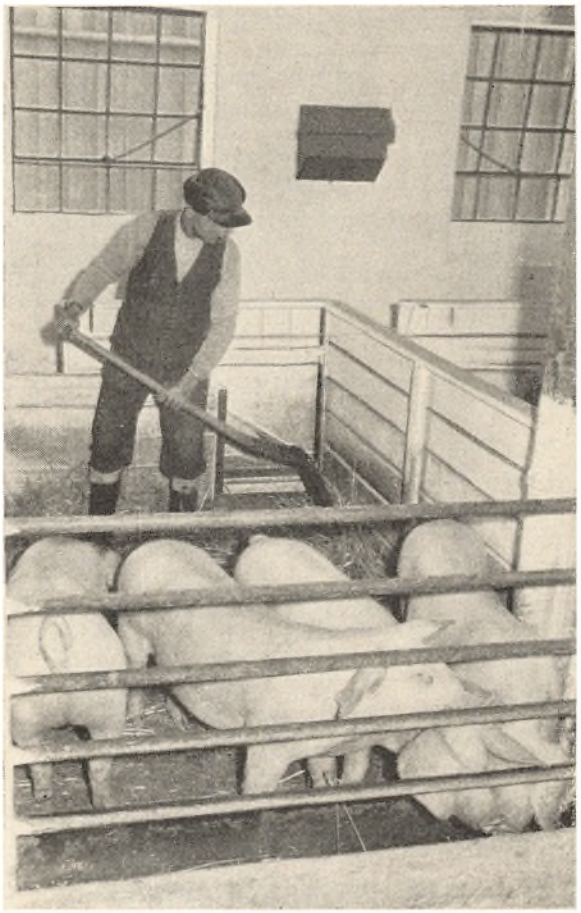

Kendt situation.

Gamle i landsbyen

Af gårdejer *Jens Nielsen*, Lemmer pr. Mørke.

NÅR ÆLDRE FOLK nu om stunder afstår deres ejendom, rejser de ofte til en større by, hvor de køber sig en villa, eller måske lejer de sig en lille lejlighed, og nogle rejser på et alderdomshjem. I enkelte tilfælde bygger de sig et lille hus i nærheden af deres gamle hjem, og det må vel betragtes som den mest ideelle løsning.

Således var det ikke så ofte i ældre tider. Da kom de på aftægt, som det hed, og fik så overladt en stue eller to i den ene ende af gårdens stuehus. Nu skal jeg vel vogte mig for at påstå, at kårene for de ældre er ringere i dag end før i tiden. Det er jo så langtfra tilfældet på mange områder. Men jeg vil dog hævde, at der var meget værdifuldt i det gamle aftægtsforhold. Der siges nok, at det gav anledning til megen gnidning og stridighed, og det er også nok muligt, hvor der ikke vistes lidt forståelse og god vilje fra begge sider. Men det var nok også de uheldige tilfælde, der snarest spurgtes og bedst huskes.

Når sådan et par ældre mennesker forlader det sted, hvor de har haft deres livsgerning, fra den by og egn, hvor de har levet deres liv, går der noget værdifuldt tabt ikke alene for de pågældende, men også for de unge, der overtog

Flora Danica købes.

Vi søger i dag kobberstikværket Flora Danica i 18 bd. komplet med 3240 haandkolorerede kobbere. Kbhvn. 1766—1883. Folio format og betaler kontant.

18—20.000 kroner

for et velholdt eksemplar.

Vi er liebhavere til alle sjældne og kostbare værker, store og smaa bogsamlinger, og større videnskabelige tidsskrifter paa alle sprog.

HERMAN H. J. LYNGE & SØN
Internationalt Antikvariat.
Løvstræde 8—10 København Tlf. Central 5335

ejendommen, ja, for hele det lille bysamfund, som de var en del af.

Jeg er født og opvokset i en lille jydsk landsby, og fra min tidligste barndom husker jeg hver enkelt af alle de gamle, der har levet i denne lille by, og det var mig altid en sorg, når en af disse gamle fulgtes til kirkegården. Det føltes, som om byen blev fattigere, når denne gamle mand eller kvinde med sit særpræg forsvandt. For hvem, der gerne vil vide noget om tidligere tider og slægter, er de gamle i landsbyen uerstattelige kilder.

VED AT SPØRGE de gamle i min by har jeg fået et godt indtryk af tidligere tiders skikke og levemåde, og meget interessant har jeg fået at vide om de forskellige slægter og enkelte mennesker, der levede på min egn i gamle dage. Der er ikke noget gamle mennesker hellere vil end fortælle om alt det, de har oplevet og kan huske fra de unge år, og om, hvad forrige generationer har fortalt dem. De gamle kan således hjælpe os at bevare forbindelsen med fortiden, og det er en vigtig ting; hvor den mistes, kommer der noget rodløst over menneskene. —

Den værdi, der kan være i, at tre slægtled er samlet i samme hjem, har jeg selv oplevet. Da jeg var dreng, havde vi min Mormor boende hos os, og til hendes stue søgte vi småbørn gerne hen, så var vi i gode hænder. Her sad hun med sine håndarbejder, ind imellem læste hun i sin bibel og salmebog eller fortalte vi børn om svundne dage og lærte os mange ting. Ja, hvor kan sådan en ældre kone være til stor nytte i et hjem. Denne bedstemor døde, da jeg var 7—8 år, men endnu husker jeg tydeligt mange af hendes kloge og livserfarne ord.

Nu har jeg selv børn, og nu er det min far, der er aftægtsmand på gården. Han er en uvurderlig hjælp i de daglige arbejder, og hos ham kan vi søge råd, når større afgørelser skal træffes. Og forholdet mellem vore børn og deres bedstefar hvor er det hjerteligt og godt. Jeg er overbevist om, at børnene senere i livet vil mindes denne bedstefar og oplevelserne sammen med ham som noget af det bedste fra den tidligste barndom, og de vil betragte det som en livsværdi, de nødig ville undvære.

Hvor det er muligt, vil jeg håbe, de gamle må få lov at henleve deres sidste år i de vante omgivelser til gavn og glæde for alle parter.

J. N.

OM JULEKORT

NATIONALMUSEET har vist SLÆGTSGAARDSFORENINGEN den store interesse og velvilje, at det har givet foreningen eneret på en serie fotografier af de gamle gårde på FRILANDSMUSEET VED SORGENFRI i sne.

Disse fotografier er nu sat på julekort og vil blive udsendt til de første ca. 1.200 medlemmer med anmodning om at indløse dem for den billige pris af kr. 5.00 for en serie på 10 kort med kuverter. Når man påbegynder udsendelsen så tidligt, er det, fordi man må danne sig et skøn, dersom man vil nå evt. at udsende til alle foreningens medlemmer inden jul.

Vi håber rigtignok, at vore medlemmer vil synes, at julekortene er en lige så god idé som MÆRKATERNE, som blev den helt store succes. De forstår jo, at vi stadig må holde interessen for foreningen vedlige, og at vi også har den lumske bagtanke med udsendelsen, at der kan blive et overskud til anvendelse til mere propaganda for vor sag.

Tag venligst godt imod vore nye julekort! (og bestil helst nogle flere).

Mormor fortalte

MIN MORMOR HAR FORTALT mig om sin slægt på hendes fars side. Hendes bedstefar (min tipoldefar) hed Niels Hansen og boede omkring året 1800 i et lille hus (Jægerhuset) i Vedskølle ved Vallø. Hans kone hed Karen; de havde 3 døtre og 1 søn. Til huset hørte lidt jord, hvorpå kunne holdes en ko og et par får, og når så manden til stadighed gik på arbejde, klarede de dem helt godt. Blandt andre steder arbejdede Niels Hansen også på Kammerherregården under Vallø stift (ca. 60 tdr. land). Manden, der hed Tyrk, var enkemand og havde kun en søn, der var sagfører i København.

En dag, min tipoldefar kom op på gården, spurgte Tyrk ham, om han kunne tænke sig at overtage gården i fæste efter ham, men Niels Hansen turde ikke; han troede ikke, han kunne magte det, men Tyrk lovede, at han nok skulle hjælpe ham; foreløbig skulle hestene og fårene blive, ligeledes såsæd og muligvis brødkorn til næste års høst, og desuden ville han lade køerne stå, til Niels Hansen selv fik lagt nogle til, så kunne han sælge de første og sende Tyrk pengene.

Da Niels Hansen kom hjem om aftenen, var han meget optaget af tilbudet, men hans kone var knap så begejstret. Nu boede vi her og havde det helt godt, sagde hun, og så skal vi derop og komme i stor gæld og sulte ihjel.

Om natten lå Niels og spekulerede frem og tilbage og kunne ikke sove, imedens Karen græd sine modige tårer ved tanken om, at hun muligvis skulle bort fra sit lille hjem.

TRUET MED KOSTEN AF KONEN

Om morgenen, da Niels Hansen stod op, trak han i kisteklæderne. Jeg er da nødt til at sige manden besked, svarede han på konens ængstelige spørgsmål om, hvor han skulle hen.

Oppe på Kammerherregården sagde han imidlertid til Tyrk, at han nu havde bestemt sig til at fæste gården, så fik det gå, som det kunne, og kort efter kørte han og Tyrk hen til grev Moltke på Bregentved (der var kurator for Vallø stift) for at få skrevet papirerne, men nede i Vedskølle stod Karen uden for Jægerhuset og truede efter dem med kosten.

Nå, imidlertid kommer de op på Kammerherregården, og de havde det temmelig småt den første tid, og så skete det lige før høst, at de stod og havde hverken mel eller gryn (låne ville de ikke), og Karen fejede det sidste sammen af sæden og kogte et fad grød, hvorefter hun sendte drengen ud i marken til folkene, så skulle han selv have resten, men der blev desværre ikke levnet noget, og drengen græd, da han kom hjem, men så gik moderen ud i marken og skar af den grønne sæd, tog den hjem, tørrede sæden i ovnen og kogte grød af den til drengen.

Imidlertid fik de høstet, og det gik godt fremad. Så var det i året 1807, at englænderne gik i land ude i Køge, og bønderne mødte dem med hakker og leer, men de våbenvante og vel udrustede krigsfolk jog dem ud ad landevejen til Herfølge kirkegård, hvor de hurtig blev skudt ned eller taget til fange.

Englænderne marcherede så videre til Vedskølle, hvor et kompagni lagde sig i bivuak fra byen og ud til Grubberholm, hvor de tændte bål hver aften. Om dagen provianterede de sig omkring på bøndergårdene.

En dag, Niels Hansen sad inde i stuen på Kammerherregården, kom der 3 engelskmænd ind ad døren; de forlangte med høj røst, at han skulle lukke vægskabet op (det hang ind over bordendebænken, og hvori der altid blev opbevaret penge og værdisager), og da han nægtede dette, begyndte de at slå løs på skabsdøren med deres sabler, så der fremkom nogle dybe revner. Så indså Niels Hansen, at der ikke var noget at gøre og lukkede op, og derinde stod 3 punge, een med guld, een med sølv og een med kobberpenge. De tog så pungene med guld og sølv. Kobberpengene kastede de hen til Niels Hansen. Det skab har været i familiens eje indtil omkring 1920, da det blev ødelagt ved en ildebrand.

En af Niels Hansens døtre blev gift og kom op til Gladsakse. Kirsten hed hun; der var stort bryllup og hele slægten og byen var indbudt, så det var et anseligt vogntog, der satte sig i bevægelse op mod Herfølge kirke. Niels Hansens søn, Hans Nielsen, kørte forrest

Efterår.

for brudeparret, og da han kom kørende hjem til gården, kom hans yngste søster Ane løbende og sagde, at han måtte skynde sig ind at tage suppegryden af ilden, da ellers bollerne kogte ud. (Kogekonen havde drukket sig fuld og lå ude i laden). Han standsede med det samme, smed tømmerne, gik ind i bryggerset og løftede gryden af (uden at tage noget at holde med) med det resultat, at da han satte den på gulvet, blev al huden siddende på hanken. Der var slagtet en hel ko til at koge suppe på, og denne blev serveret i store lerfade i laden, hvor der var draget med hvide lagner og pyntet med grønne grene. Hver mand og kvinde medbragte selv sin egen træske, hvormed de langede til fadene. Kødet blev båret ned i høkurve, og på en stor runddenom rugbrød foran hver person blev der lagt en luns kød, som de skar ud med deres lommeknive og spiste med brød til (kartofler kendtes ikke). Brødet, som

de havde spist på, blev kaldt barren, og skulle gives til hundene. Det var kun, når der var meget knapt med mad, at den blev spist, deraf det gamle mundheld om skrædderens barsel, hvor de åd barren med, i reglen fejlagtig udtalt som barnet, men så grådige var de nu heller ikke.

På Niels Hansens tid omkring 1780—90 skete det, at det halve af Vedskølle by brændte. Det begyndte i den sydlige side af byen, i den yderste gård, hvor der havde været storvask. Kvinderne var gået ned til åen for at skylle tøj. Det var i middagsstunden, og der var kun et halvvoksent pigebarn hjemme til at passe ilden, da der skulle farves strømper. Pludselig faldt der et glødende træstykke ned i hovedet på hende, der var bjælken, som altid gik på tværs af skorstenen, der var brændt over, og den anden halvdel faldt ind på loftet og antændte huset, og ilden bredte sig hurtig til de andre gårde, og da det var midt om sommeren og meget tørt, og vinden desuden bar ind over byen, brændte der 8 gårde og et hus. Efter forlydende skulle Niels Hansen have haft en pragtfuld sangstemme, og når det undertiden skete, at han afløste vægteren nede på Vallø, lukkede stiftsdamerne vinduerne op for at høre ham synge den gamle vægtersang.

Helga Larsen,
Hotel Paaskebjerg, Herfølge.

FEST FOR SLÆGTEN FRA IBSENSEJE

LØRDAG DEN 15. SEPTEMBER d. å. afholdt slægten fra *Ibsenseje* i Pederstrup, Nødager sogn, slægtsfest på Drasbeks hotel i Kolind, hvor gårdejer *Ejnar Ibsen* på Ibsenseje havde den glæde at kunne byde talrige af slægten velkommen til en fornøjelig og hyggelig sammenkomst i hotellets særdeles smukke lokaler.

Arkivar *P. K. Hofmansen* fra Slægtsgaardsarkivet var kommet til stede og holdt et oplysende foredrag om slægtsfølelse i almindelighed og slægten fra Ibsenseje i særdeleshed. Arkivaren udtalte bl. a., at de fleste af livets største værdier er af en sådan beskaffenhed, at de ikke kan omregnes i nytteværdi, men kun kan måles med en åndelig alen, hvis brug overfor vore medmennesker ofte bliver glemt og sørgelig forsømt i vor omgang med disse. Overfor begreber som godhed, venskab, kærlighed, viden og kundskaber kan man i mange tilfælde ikke tale om nytte i materialistisk forstand, men man må sige, at uden disse ting ville livet ikke være værd at leve. Slægtsfølelse og slægtssammenhold behøver ikke at have nogen nytteværdi, men manglen på disse ting gør livet fattigt og uden sammenhæng mellem fortid og fremtid. Det var derfor en stor glæde at se en kreds som denne slægt, der har forstået slægtsfølelsens og slægtssammenholdets betydning. Medlemmer af slægten Ibsen, der i 144 år har levet i samhørighed med Ibsenseje, var ikke blot samlet for at mindes de forfædre, der nu slumrer bag Nødager kirkes gamle mure, men også for at betænke sig på den værdi, som ligger i at høre til en gammel, rodfast slægt, for hvilken ærlighed, godhed, arbejdsomhed og sammenhold var dyder, der blev sat i højsædet.

SLÆGTENS HISTORIE på Ibsenseje begyndte den 8. januar 1812, da den 30-årige, ugifte *Niels Jensen Ibsen*, søn af gårdmand Jens Nielsen og hustru Birthe Madsdatter i en gård i Pederstrup (nu matr. nr. 6), for 1400 rd. købte selvejer Jens Pedersen Bondes gård (nu Ibsenseje, matr. nr. 5) samme sted, der i 1804 for 575 rd. var blevet frikøbt fra herregården Lykkesholm i Lyngby sogn. Niels Jensen Ibsen var sine forældres eneste søn, og det blev derfor hans yngre søster Marie Kirstine i ægteskab med Peder Pedersen Hiarsen, som fik fødegården, fra hvilken Niels Jensen Ibsen i 1818 som arv i stedet for 125 rd. sølv fik en parcel på 7 skp. hartkorn i Raaehøjs Fald og i Grimkjær enge.

I 1815 giftede Niels Jensen Ibsen sig med gårdmand Laurs Hansens og hustru Gertrud Jensdatters 30-årige datter *Ane Kirstine* fra Nødager, der året efter skænkede sin mand en datter Birthe Marie, men selv allerede døde 1822.

Efter tidens skik giftede Niels Jensen Ibsen sig hurtigt igen, og valget faldt på hans afdøde hustrus 27-årige søsterdatter *Bodil Pedersdatter*, datter af gårdmand Peder Rasmussen og hustru Birthe Laursdatter i Pederstrup. Niels Jensen Ibsen var da selv 40 år gammel. I dette ægteskab fødtes to sønner, Jens og Peder, og det blev *Jens Nielsen Ibsen* (f. 1823, d. 1918), der i 1858 arvede fødegården Ibsenseje. Moderen var da allerede død 10 år i forvejen, og Jens Nielsen Ibsen havde året efter i en alder af 26 år giftet sig med husmand Jens Jensen Prins' og hustru Edle Nielsdatters 20-årige datter *Jensine Jensdatter Prins* (f. 1829, d. 1897) fra Nøruphuse i Tirstrup sogn, der blev moder til 8 børn, født i årene 1850—1871. Denne fromme kvindes betydning for sine børn og derigennem for efterslægten var stor, og det blev den yngste søn *Jens Sofus Jensen Ibsen* (f. 1865, d. 1947), der i 1892 kom til at overtage Ibsenseje og i sit ægteskab med *Marie Nielsen* (f. 1876, d. 1945), datter af husmand Jens Peter Nielsen og hustru Karen Hansen i Stabrand

(Feldballe sogn), blev fader til 10 børn, hvoriblandt *Ejnar Ibsen* (f. 1916), der efter moderens død som yngste søn overtog Ibsenseje 1945, og som nu er den drivende kraft i arbejdet med tilrettelæggelsen af slægtssammenkomsterne, der fik deres begyndelse på Ibsenseje i fjor, og som skal fortsættes.

VED AFTENSBORDET oplæste gårdejer Ejnar Ibsen før festens afslutning med »Altid frejdig, når du går« forskellige smukke breve, der i sin tid var blevet skrevet af farmoderen Jensine Jensdatter Prins til hendes børn. Det var breve, som i jævne ord fortalte de bortdragne om livet hjemme på Ibsenseje og hver gang sluttede med ønsket om Guds velsignelse over børnenes færd i det fremmede.

Nattetågen havde forlængst lagt sig over de brede enge mellem Kolind og Vedø, før den vellykkede fest for slægten Ibsen fra Ibsenseje sluttede på hotellet. *H.*

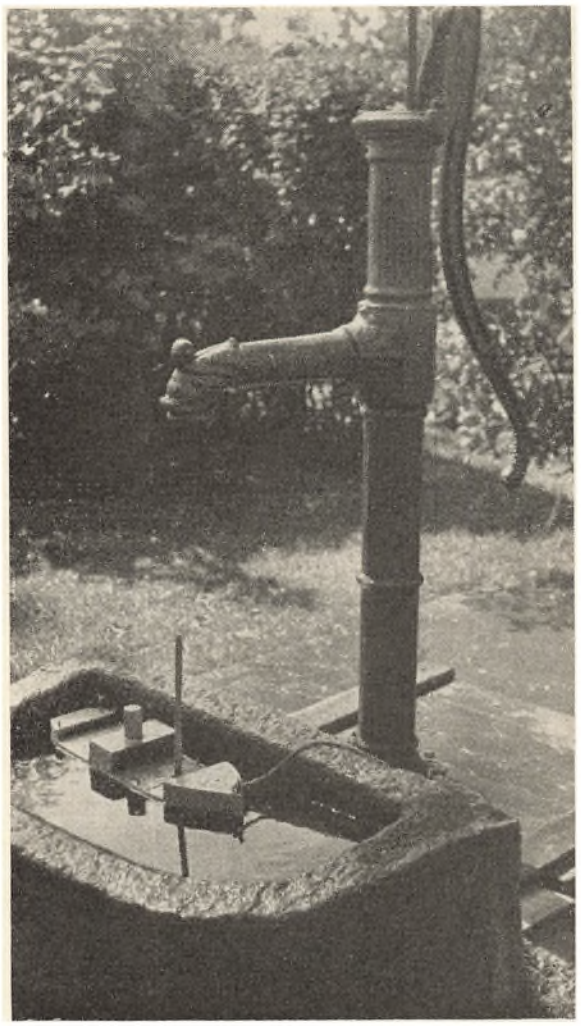

Gammel pumpe på Lyø.

Til læserne!

Dersom De har noget at fortælle om Deres slægt — kendsgerninger, myte eller sagn — så send en artikel derom til »Slægtsgaarden«s redaktion.

Også billeder er meget velkomne . . .

Men gør alvor af det —!

Slægtsgaardskontoret

I stedet for som tidligere meddelt at blive ledet af revisor Poul Nielsen vil Slægtsgaardskontoret fremtidig blive ledet af kontorleder H. C. Andersen, der træffes paa kontoret mandag, onsdag og fredag (samme åbningsdage som hidtil) klokken 10—13.

Foruden kontortelefonen Byen 9433 kan også den nye kontorleders privattelefon Søborg 6460 benyttes i presserende anliggender.

Slægtsgaardskontorets adresse er Købmagergade 67—69. Kontorleder H. C. Andersens privatadresse er Emdrup Engvej 2, København NV.

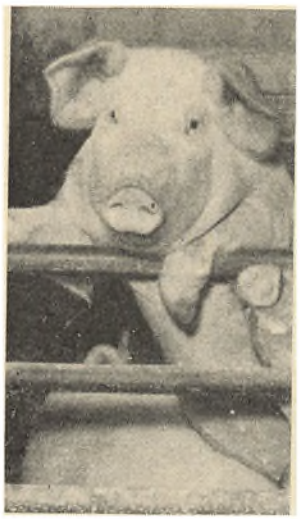

Hvad kikker I på ?

ANDELSBOGTRYKKERIET
i Odense

DE FORENEDE REVISIONSKONTORER

hovedkontoret
N. W. Gadesvej 7 . Aarhus
telefon 4 24 77 (6 lin.)

Skandinaviens næststørste revisionsfirma

Centralkontorer i
AARHUS
telf. (061) 4 34 00 - 4 38 98 - 4 39 98
AABENRAA
telf. (046) 3300 - 3868 - 3869
ESBJERG
telf. (051) 4210 - 4211 - 4212
VEJLE
telf. (042) 3155 - 3154 - 3153

Slægtsgaardsejere!

Tegn Deres Forsikring
mod Stormskade i

Dansk Forsikringsforening mod Stormskade
Skolebakken 11 . Aarhus

Slægtsgaardsejere!

Sikker Dem mod Haglskade
gennem

Hagelskadeforsikringsselskabet af 1910
Skolebakken 11 . Aarhus

Østifternes Land-Hypothekforening
Gyldenløvesgade 3
KØBENHAVN V

yder uopsigelige 2. Prioritetslaan i Landejendomme
og Beboelsesejendomme paa Landet i Østifterne